

Maastrichtsche Kiekjes.

Niet-ingewijden, welke 24 Nov. 1895 's avonds tegen 8 uren over de Maastrichtsche Muntstraat, Mariastraat of Kesselkade kwamen, zullen zich met verwondering hebben afgevraagd: „Wat is er hier aan de hand?” . . . .

Daar stonden, gingen, liepen honderden arbeiders van haast elken leeftijd, lachend, zingend, schreeuwend. Die arbeiders (de nooit en nergens ontbrekende) nieuwsgierigen natuurlijk uitgezonderd) waren leden of althans geestverwanten van Loon naar Werk. Zij waren ter plaatse gekomen om, zoo mogelijk, door een straatbetoging de oprichting der R. K. Aardewerkersvereniging God en ons Recht te verhinderen.

Straatbetogingen waren in die dagen het geliefkoosde machtsmiddel onzer neutraal-socialisten. Trad er b.v. in den R. K. Volksbond een katholiek spreker op, dan miste het nooit, of 's avonds weergalmde

de Marseillaise in onze straten. Brave werklieden, die van de neutrale vereenigingen niets weten wilden, hadden bij het aan-en uitgaan der fabrieken heel wat te verduren. En had eens een arbeider, wien het in zijn neutrale vereenigingen eindelijk al te bar werd, den moed zijn lidmaatschap op te zeggen, dan kon de man zeker zijn, dat de vrijheidslievende (?) roode broeders hem dien moed met een paar straatrelletjes betaald zetten.

Loon naar Werk bleef dus een oude en leelijke gewoonte trouw, toen het op genoemden avond alle hens op 't dek kommandeerde, ten einde God en ons Recht aanstonds bij zijn ontstaan onder straatlawaai den grond in te boren. Doch het spelletje lukte niet!

De opmerkelijke lezer heeft al geraden, dat dit Kiekje gewijd zal zijn aan onze uitstekende R. K. Aardewerks-gilde God en ons Recht.

Ter zake.

In den zomer 1895, tijdens de dagen der Heiligdomsvaart, was Dr. Schaepman te Maastricht. Eenige heeren van Salus Populi bewerkstelligden een samenkomst van den doctor met het bestuur (geheel of gedeeltelijk) van Loon naar Werk. Dr. Schaepman trachtte de leden van Loon naar Werk te bewegen, zich als christelijke mannen in hun sociaal-economisch streven te plaatsen op het standpunt der Tien Geboden. Het mocht niet baten! De heeren leiders verklaarden niets te kunnen zonder machtiging hunner vereeniging. En zoo geschiedde het, dat Dr. Schaepman zich bereid verklaarde, om in de vereeniging Loon naar Werk eerlang op te treden en openlijk zijne zaak te komen verdedigen.

Die sluwe heeren leiders van Loon naar Werk! Nu hadden ze den tijd, om hun mannetjes te bewerken, en tegen den grooten katholieken spreker in te nemen. Het vuige lasterpraatje, dat de doctor gewoon was, na afloop van zijne redevoeringen voor arbeiders, te gaan dinee-

ren bij heeren fabrikanten, heeft den sluwen neutraal-socialistischen volkleiders toen-

maals gewichtige diensten bewezen!

Kort nadien kwam de doctor, hield in de concertzaal voor de mannen van Loon naar Werk eene rede en trachtte met de hem eigen zeggingskracht zijne hoorders te bewegen, zich te verklaren voor God, Huisgezin en Eigendom. Hij werd koel ontvangen, koel aangehoord, en slechts door zeer weinigen geapplaudisseerd.

Na hem sprak de voorzitter van Loon naar Werk. In een tiental volzinnen beduidde hij de aanwezigen, dat zij nu ook eens een katholieken spreker en wel den besten gehoord hadden, dat er onmiddellijk een geheime stemming zou plaats hebben en de leden zich vóór of tegen hetgeen Dr. Schaepman betoogd had, verklaren konden.

Deze weinige, ijskoude woorden verwekten een stormachtig applaus. Het resultaat der geheime stemming was: dat van 338 Loon naar werkers, zich slechts

21, zegge een en twintig, vóór God, Huisgezin en Eigendom verklaarden.

Ja, lezer, de Maastrichtsche arbeidersbeweging heeft wel erg donkere dagen gekend. Doch ook hier zou uit het kwade het goede geboren worden. Van nu af zou de alleenheerschappij in de aardewerks-wereld aan Loon naar Werk gaan ontvallen.

De 21 mannen, welke op dien avond aan de socialistische drijvers van Loon naar Werk hun fier en christelijk neen hadden toegeroepen, lieten het daarbij niet. Zij togen daags daarna naar den Hoogeerw. Deken van Maastricht, gaven hun voornemen te kennen een katholieke aardewerksvereniging op te richten, om zoodoende tal van nog brave verblinde kameraden te ontrukken aan list, bedrog en geweld, en vroegen om hulp en steun. Zij werden vaderlijk ontvangen en bemoeidigd in hun schoon voornemen en zoo geschiedde het, dat op een avond van de

maand Oct. 1895 op de bovenzaal der R. K. Militairen Vereeniging, Mariastraat, het R. K. Gilde God en ons Recht tot stand kwam onder de razende kreten van Loon naar Werk en zijn aanhang.

Lezer, wanneer ik gezette geschiedenis schreef, zou ik veel, zeer veel kunnen verhalen van het strijden, werken en lijden der mannen van God en ons Recht, mannen, door och zoo velen niet gekenden niet erkend, en die toch voor Kerk, Stad en Industrie te Maastricht zóóveel gedaan hebben en nog doen.

Maar ik schrijf slechts beknopte schetsen, slechts losse herinneringen, en daarom moet ik volstaan met u te zeggen, dat God en ons Recht vijf groote fabrieken voor zijne rekening heeft, dat het tegenover zich ziet de best geleide socialistische vereeniging Loon naar Werk, dat zijn propaganda-veld, — de aardewerkers — het meest doornige is, dat het — onbegrijpelijk — zeer weinig steun vond en vindt bij de betrokken heeren patroons.

en dat in weerwil van dat alles God en ons Recht groot geworden is tusschen de Maastrichtsche arbeidersvereenigingen, en het gerust met fierheid mag wijzen op

hetgeen het voor de belangen der aardewerkers gedaan heeft!

Bij het eindigen van dit schetsje behoeft er geen eeresaluut voor God en ons Recht te vloeien uit mijn pen. Hier looft het werk den meester!

Een tweede Kiekje.

'k Was een dezer dagen op reis voor zaken, zat rustig en alleen in een compartiment 2e klasse, toen er aan 't station B. een allervriendelijkst, en wat meer zegt, een zeer ontwikkeld heer me gezelschap kwam houden.

Geen tien minuten, of we waren met ons tweetjes in een druk gesprek gewikkeld over de Maastrichtsche arbeiderstoestanden.

'k Moet bekennen, dat mijn vriendelijke medereiziger tamelijk wel op de hoogte was. Alleen was hij, volgens mij, wat al te zwaartillend.

„Ik, voor mij, zie de toekomst van Maastricht erg donker in,” meende hij.

„Hoezoo?”

„Wel, u hebt een Afdeeling der S. D. A. P.; u hebt het geduchte Loon naar Werk, u hebt het socialistische blaadje „Samenwerking,” u hebt een roode coöperatieve Bakkerij! Me dunkt!”

„Best. Maar hebt u ook eens nagedacht over de reuzenkrachten der katholieke partij? Ons is het arbeiderskind. Haast al onze kinderen worden opgevoed door Religieuzen. Ons is voor het grootste gedeelte de jeugd. Onze R. K. Jongesen Meisjes-Patronaten tellen honderden en honderden jeugdige arbeiders en arbeiders. Wij hebben twee bloeiende Congregaties en een uitstekend geleide H. Familie voor de mannen. Wij hebben twee tal-

rijke en zegenrijk-werkende christelijke Moedersvereenigingen voor de arbeidersvrouwen. Tegenover het ééne Loon naar Werk staat onze R. K. Volksbond met zijne zeven vakvereenigingen!

Ik zie de toekomst van Maastricht niet donker in... mits er gewaakt en gewerkt worde.”

„Maar... als de katholieke partij te Maastricht zulke krachten te harer beschikking heeft, waarom vliegt er dan de katholieke organisatie niet vooruit?”

„Laten wij dat allerminst wijten aan hen, die deze organisatie voorstaan en leiden. Dat komt:

1o. Omdat niet allen bij ons, welke moesten willen, willen.

2o. Omdat niet allen, welke moesten samenwerken, samenwerken.”

„Maastricht... Maastricht... Uit-stappen.”

Onder het naar huis gaan vroeg ik me af: kiekjesman, waren uw laatste woorden weer niet wat... pikant?

Erratum. In mijn Kiekjes van verleden Zondag staat: Loon naar Werk zag zijn ledental klimmen tot 4000 à 5000 aardewerkers. Moet zijn: 400 à 500 aardewerkers.